

mgr Katarzyna Ochyra-Żurawska

WPLYW DZIAŁALNOŚCI OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ NA BEZPIECZEŃSTWO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH NA PRZYKŁADZIE POWIATU PRZEMYSKIEGO I JAROSŁAWSKIEGO

Streszczenie

Obecnie w wielu obszarach bezpieczeństwa występują dysproporcje między możliwościami służb państwowych, a zagrożeniami i oczekiwaniami społecznymi związanymi z niesieniem pomocy w sytuacji zaistnienia kryzysu. W związku z tym współcześnie obowiązek zapewnienia szeroko pojętego bezpieczeństwa spoczywa zarówno na podmiotach reprezentujących rządu i państwowe instytucje, jak również na podmiotach pozarządowych. Szczególną rolę spośród wszystkich organizacji społecznych w systemie bezpieczeństwa pełnią Ochotnicze Straże Pożarne. Stanowią one bowiem w wymiarze lokalnym kluczowe ogniwo systemu zarządzania bezpieczeństwem na danym terenie, natomiast w całym systemie zarządzania wewnętrznym bezpieczeństwem państwa są podmiotem wspierającym dla zasadniczych podmiotów. Jednostki OSP i ich sprawność zapewniają bezpieczeństwo na obszarach położonych z dala od dużych ośrodków miejskich, gdzie w sytuacji zagrożenia pierwsze na miejsce zdarzenia wysyłane są ich jednostki. Są to specyficzne organizacje, które pomimo tego, że nie zawsze dysponują specjalistycznym sprzętem, takim jak jednostki Państwowej Straży Pożarnej niosą pomoc ludziom i wpływają na poziom bezpieczeństwa na terenie swojej właściwości.

W rozprawie doktorskiej pod tytułem *Wpływ działalności Ochotniczej Straży Pożarnej na bezpieczeństwo społeczności lokalnych na przykładzie powiatu przemyskiego i jarosławskiego* analizie poddano działalność Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie powiatów przemyskiego i jarosławskiego.

Poruszana tematyka jest istotna społecznie, gdyż dotyczy bezpośrednio lokalnej społeczności. Istotę zagadnienia potęguje konieczność nieustannych aktualizacji zmiennych stanowiących czynnik poczucia bezpieczeństwa lokalnego.

Celem dysertacji była identyfikacja uwarunkowań działań Ochotniczych Straży Pożarnych, dokonanie oceny działalności Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie powiatu przemyskiego i jarosławskiego oraz zaproponowanie funkcjonalno-organizacyjnych

kierunków zmian w tym obszarze, w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa lokalnego. Główny problem badawczy dotyczył uwarunkowań działalności Ochotniczych Straży Pożarnych mających wpływ na bezpieczeństwo społeczności lokalnych na badanym terenie.

Dysertacja realizuje deskryptywną, eksplanacyjną, diagnostyczną i predyktywną funkcję naukowego poznania. Część empiryczna oparta jest o pogłębione analizy eksperckie wybranych powiatów w województwie podkarpackim.

Rozprawa doktorska składa się z czterech rozdziałów, wstępu, zakończenia oraz załączników. Rozdział pierwszy, zatytułowany: *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych* został poświęcony na omówienie podstawowych kwestii związanych z bezpieczeństwem na szczeblu lokalnym. Między innymi przybliżono system bezpieczeństwa społeczności lokalnej RP, a także uwarunkowania zagrożeń bezpieczeństwa o charakterze lokalnym. W rozdziale drugim, również teoretycznym, który został zatytułowany *Specyfika działalności OSP jako przedstawiciela organizacji społecznych* przedstawiono Ochotniczą Straż Pożarną, jako podmiot społeczny i organizację pozarządową, która najczęściej zajmuje się wszelkimi problemami związanymi z codzienną egzystencją lokalnych społeczności. W rozdziale trzecim zatytułowanym *Metodologia badań własnych* między innymi przedstawiono przedmiot oraz cel badań. Ponadto, przybliżono główny problem badawczy i problemy szczegółowe, jak również hipotezę roboczą i hipotezy szczegółowe. Omówione zostały również metody, techniki i narzędzia badań. W ostatniej części rozdziału metodologicznego przedstawiono próbę badawczą oraz teren badań. Rozdział czwarty – empiryczny, zatytułowany *Działania Ochotniczych Straży Pożarnych w powiecie przemyskim i jarosławskim na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców – analiza wyników badań własnych* został poświęcony między innymi na przedstawienie charakteru zadań realizowanych przez jednostki OSP względem działań podejmowanych przez administrację samorządową w obszarze bezpieczeństwa lokalnego. Przybliżono w nim także zasoby ludzkie i wyposażenie jednostek OSP w powiecie przemyskim i jarosławskim, jak również sposoby wpływania jednostek OSP na bezpieczeństwo lokalne w powiecie przemyskim i jarosławskim. Dokonano także oceny działalności OSP przez społeczność powiatu przemyskiego i jarosławskiego. Pozyskane opinie oraz wiedza zgromadzona w trakcie realizacji badań, umożliwiły wskazanie propozycji rozwiązań, jakie mogą być zastosowane w celu usprawnienia aktualnie funkcjonującego modelu badanych powiatów.

Słowa kluczowe: ochotnicze straże pożarne, bezpieczeństwo lokalne, organizacje pozarządowe, powiat, społeczność